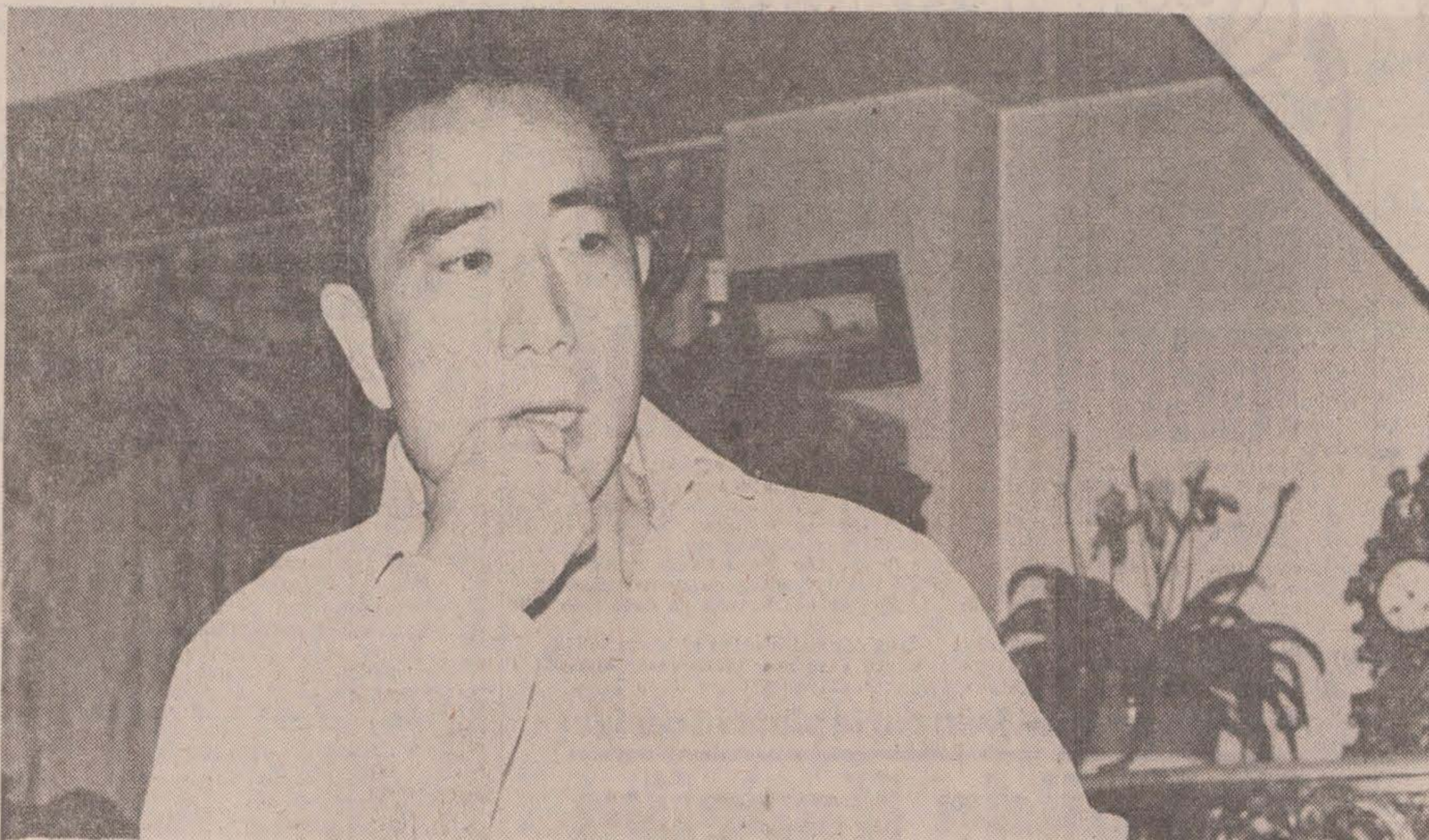

JAPANS MODERNE SAMURAJ

Svenska Dagbladets korrespondent i Tokyo JOHAN ALMQVIST har sammanträffat med den japanske författaren Yukio Mishima i hennes hem. Mishima, mannen som framträder som symbol för det klassiska Japan berättade om sin

syn på dagens Japan, som han tycker är alltför förvekligt. Därför har han bildat Sword society och efterlyser något av den gamla samurajandan vid sidan av kulturen, "svärdet och chrysantemen".

Yukio Mishima i sin franska hemmiljö i Tokyos utkant.

"Mina män kommer att försvara Japan den dag det behövs", säger han, ser mig rakt i ögonen och tar en gräddbakelse till.

Yukio Mishima, den även i Sverige kände japanske författaren (Golden Pavilion, Mannen som blev ovän med havet...), scenariorivaren och den tillfällige filmskådespelaren, har släppt in nfig i sitt "franska" slott i Tokyos utkant, alldeles intill flygplatsen Haneda. Från den för japanska förhållanden ganska speciösa trädgården kan man se jet-jättarna sätta iväg norrut över polen, österut över Stilla havet...

Mannen, som framträder som symbol för det klassiska Japan, krigarandan och principerna, sitter i en guldbårdad soffa — en rokokoinimitation. Hela hans fantastiska hem är "Napoleon III" — det mesta köpt under resor i Frankrike. På den höga spisen står två halv nakna gudinnor och sträcker tränande elukpor mot den höga spegeln bakom. Han ser på mig igen, har ätit upp bakelsen nu:

— Har du läst Ruth Benedictis "Svärdet och chrysantemen". Hon har rätt, Japan är en dualism: balansen mellan svärdet och chrysantemen — kulturen och svärdet måste upprätthållas. Vi har förvekligt. Det finns inte mycket av den stolta, rakryggade andan kvar, tyvärr...

Jag besöker Mishima för att fråga om bakgrunden till hans "Tateno-Kai" eller "Sword society (SS)", som han också kallar sin alldeles egna organisation: hundratalet unga män, som ges två månaders militär träning varje år — med Mishima som "general", i uniformer som författaren betalat och som designats av general de Gaulles hovskräddare. På grund av Mishimas dominerande ställning bland Japans intellektuella, gick för något år sedan GSDF —

ground self defense force — med på att låta Mishimas operettarmé få träna på arméns områden intill Fuji.

— Är du medveten om att folk undrar?
— Ja, det finns många, som inte förstår. Felet ligger hos regeringen, som inte gör annat än påpekar säkerhetspaktens (med USA) betydelse för Japan. Att försvara vårt land är Japans egen angelägenhet. Men vi upplever en stark dualism i försvarsfrågan här

— om vi skall skaffa oss atomvapen eller inte. Om inte, bör vi skaffa oss ett effektivt försvar mot atomvapen, som Sverige med era underjordiska skyddsrum. Regeringen säger att vi "njuter freden" under det amerikanska atomparaplyet — samtidigt som vi tydligen också förväntas försvara oss om det skulle bli nödvändigt. Jag anser att problemet borde lösas bäst genom att skapa två försvarssektorer, en nationell milis — av den typ jag försöker bygga upp — utrustad med konventionella vapen, och en internationell polisstyrka, som skulle ställas till FN:s förfogande, när den inte behövs hemma.

Men Mishimas "styrka" är obeväpnad, består av 110 män och — säger Mishima — jag aspirerar inte på att göra den större. I en krisituation vill jag bara att varje man skall kunna leda femtio andra.

— Vad håller du på med nu?

— Sedan flera år håller jag på att skriva en lång, lång roman — den blir nog minst fyra volymer. Jag skriver varje natt mellan 23.00—05.00. Min bästa arbetstid. Just nu är jag praktiskt taget vid sista sidan av den tredje volymen. Det handlar om reinkarnation: ganska praktiskt, ty huvudpersonen reinkarnerar sig bara vidare till nästa bok. Hösten 1971 tror jag den är klar.

— Tycker du att du är förstådd i västerlandet?

— Jag har en känsla av att europeiska kritiker förstår mig bättre än de japanska. Här silas allt genom personligt färgade filter. Jag lutar inte på de japanska kritikerna, de har alltför många fördomar och förutfattade meningar.

— Trivs du i dagens Japan?

— Sedan 1945 lider Japan av högradigt högmod. Sedan 1945 är lösenordet för de flesta intellektuella pacifism. Det har till slut blivit nödvändigt för en poli-

tiker av de flesta färger att säga sig vara pacifist för att bli vald. Allt på grund av den s.k. freds-konstitutionen som binder oss så intimt till USA-militär och ekonomiskt.

Denna intellektuella pacifism, som ständigt ålitas över cocktailglaset, är inte äkta. Kväckarnas pacifism beundrar jag — den är äkta, eftersom de offer sig för sin tro. Men inte så i efterkrigstidens Japan: vi borde söka efter oss själva, vara ärliga mot varandra, vare sig det resulterar i pacifism eller något annat. Vi är alldeles för orealistiska idag: vi måste sluta drömma och vakna upp — inse sanningen om oss själva!

— Vad är nationalism för dig?

— Inte något särskilt vackert begrepp ur modern historisk synvinkel. Jag tycker istället vi väljer ordet patriotism. Ett begrepp som jag känner mig nära. I en avlägsen framtid kommer nog ett slags FN att styra världen, men tills dess kommer vi att styras av maktpolitik: i en sådan situation är det viktigt att veta var man står, vilka ens värden är.

— Din roll i dagens Japan?

— Jag vill återuppliva balansen mellan samuraj-etiken och det japanska samhället. När samurajandan föraktas, förtorkar också kulturen. Om å andra sidan bara svärdet glorifieras, som under kriget, förtynar kulturen och degenereras. Därför måste vi hålla en stadig balans mellan svärdet och chrysantemen — själv är jag bara en skribent. Men jag försöker göra mig till symbol för föreningen mellan Japans båda inboende kraftfält, en man som både kan använda pennan och svärdet. Men jag har ännu lång väg att gå...

— Hur ser du Japans politiska framtid?

— En sak vill jag understryka från början. Det finns folk som kallar mig "högerextremist", som associerar i fel tankebanor. Ur politisk synvinkel har de fel: jag anser t.ex. det neobuddhistiska, starkt konservativa Komeito-partiet, som stöds av sekten Soka Gakkai, vara den största faran för dagens japanska samhälle. De infiltrerar överallt — placerar sitt folk i polisen, armén, t.o.m. på mellannivåer i ministerierna. Komeito är farligt och bör bekämpas med alla medel. Politiskt arbetar jag för ett "riktigare, ärligare" Japan.

Patriotism, bråd död, offer och mod är ofta firade egenskaper i Mishimas romaner. Kanske har han skapat sin lilleputtarmé, som paraderar i pyntade sagouniformer, för sitt "egos" glädje, kanske menar han blodigt allvar att detta är början till en "moralisk upprykning" bland Japans materiellt numera rätt bortskämda ungdom. Jag citerar slutstycket av en nyligen publicerad Mishimaartikel:

"I fjol sommar tog jag en grupp pojkar med mig till läget vid Fuji. Det var oerhört hett under den skällande solen: vi kämpade alla med tröttande övningar. Efter ett upprykande bad samlades några pojkar i mitt rum. Vi hörde åska i fjärran — ibland för glimret av en blixt över de mörka väggarna. Utanför vårt fönster hörde vi höstens första syrsa. Efter ett långt samtal om attackteknik, tog en ung man från Kobe fram en flöjt ur en vacker tygpåse. Det var samma slags flöjt som användes vid Kyoto-hovet på nihundratalet, och bara ytterst få personer behärskar den idag. Pojken hade spelat något år och kallade alltid till sig sin flicka med flöjttönen när de brukade mötas i något folktomt, tempel. Han började spela för oss. Det var en rörande vacker melodi som påminde mig om daggiga höstfält. Medan jag hänförd lyssnade, slog det mig, att för kanske första gången i efterkrigsjapan hade de två japanska traditionerna mötts i harmoni — om än bara för ett kort ögonblick i flöjttönenas skenpad. Det var denna harmoni jag alltid sökt..."

JOHAN ALMQVIST

GENMÅLE OM BIBLIOTEKEN

Representanter för föreningen Bibliotek i Samhälle replikerade i SvD den 19 april Michaela Reuterswärd, som i en tidigare artikel ställt frågan, om biblioteken skall förvandlas till aktivitetshus. I denna artikel svarar direktör ANDERS KJELLIN, Solna (det är närmast förhållanden där som aktualiserat debatten).

Som alternativ till "alltför vagt formulerade program" föreslår repr. från föreningen Bibliotek i samhälle (BIS) en "mer preciserad målsättning för våra bibliotek, ett program grundat på socialistiska värderingar som innebär att bibliotekens uppgifter förutom att ge fullständig service skall vara att ge människor kunskap om det samhälle vi lever i".

Utgående från denna preciserade målsättning föreslås vidare att programverksamhetens utformning inte överläts till kulturnämnden utan att man önskar ett demokratiskt långtågigt utvecklingsarbete.

I Solna, liksom i många andra städer finns ett aktivt bibliotek med ett kulturprogram som inte bara innebär att låna ut böcker. Detta program utformas av en kulturnämnd som följer demokratiska spelregler och vars programverksamhet måste klaras med de anslag som stadsfullmäktige beviljat. Som solnabo har man klart kunskatt konstatera en under åren

allt aktivare biblioteksverksamhet. Men fortfarande när denna aktivitet inte alla inom staden. En ambitiös kulturnämnd kommer alltid att önska mer kommunala medel än som står till förfogande. Och därför måste kulturprogrammet prioriteras. Att som BIS-repr. gjort kräva en ledamots avgång från kulturnämnden därför att åsiktskilligheter föreligger om vad som skall prioriteras är ju inte bara odemokratiskt utan innebär dessutom att man vill utestänga de långivare från inflytande vars åsikter framföres av kulturnämndens ledamoten.

BIS-repr. framhåller starkt en programverksamhet som i första hand skall "ge kunskap om sociala institutioner, makt- och ägandeförhållande". Det kan naturligtvis låta bestickande att låta biblioteket driva en programverksamhet kring allt som böcker handlar om och därmed öka intresset för böcker och kunskaper. Biblioteket skulle då exempelvis ha program om reli-

gion, filosofi, upptäcktsresor, nationalekonomi, biologi, kommunalpolitik och teater. Men då har man avlägsnat sig från kulturnämndens rönj och kommit in på områden där andra organ (t.ex. skolstyrelsen) bedriver en aktivitet.

Men BIS repr. anser tydligen att kulturkonsumtion inte är det mest väsentliga utan att samhällsupplysningen kommer i främsta rummet så att inte "den passiva konsumenten exploateras av dem som har makten och att inte överklassens värderingar, dolda i deckarromaner, okritiskt granskas av en hårt förkävad läntagare". Nej, vad som behövs är ett kulturprogram som når allt fler människor i samhället. Där har kulturnämnden och bibliotek fortfarande mycket o gjort. Den hitillsvarande utvecklingen är positiv men man måste bättre än tidigare kartlägga icke-biblioteksbesökarnas inställning till kulturfrågor och geivets också kartlägga biblioteksbesökarnas önskemål.

ANDERS KJELLIN

OM MALTA SAMT OM LENINGRAD—MOSKVA finns två nya guideböcker från Aldus. Det är två Sesam-handböcker. Journalisten Ingemar Carlsson har skrivit om de maltesiska öarna (Gozo och Comino har också tagits med) och Björn H. Hallström har varit guide i Leningrad, medan Harald Hamrin svarar för handläggningen i Moskva. Det är en omarbetad upplaga av författarnas tidigare och nu utsålda bok i samma ämnen. Laila Ly, som har stor erfarenhet som reseledare i båda städerna har svarat för revideringen av både text, bilder och kartor.

PAR LAGERKVISTS "BARABAS" har utkommit på grönländska. Boken har tryckts av ett grönländskt förlag i Godthåb i 1.500 exemplar.

BISKOP GUSTAF AULENS bok "Dag Hammarskjölds White Book, an analysis of Markings" kommer i höst i svensk version, som inte är skriven identisk med den engelska utan skriven direkt för svensk publik.

Vi väljer kräset för Er — vi väljer MAGLI

Välkommen till våra 4 affärer

Biblioteksgatan 6. Norrlandsgatan 24

Drottninggatan 88. Sveavägen 90

Magli skomodet med ungdomlig charm

Bruno Magli den store modekreatören har förenat skön formgivning med fotriktig passform i ett exklusivt skomodet. Vårens modeller har en touche av ungdomlig charm.

Magli finns i ledande skoaffärer och varuhus.

Generalagent: Prähl International Centre, Stockholm. Tel. 08/63 31 01, 63 31 05

Välkommen till tråkiga Schweiz!

Folk som inte varit i Schweiz säger att det är tråkigt. Trots detta envisas flera miljoner turister med att komma hit varje år. Därför har vi inrättat landet så att alla kan ha skönt tråkigt. Och roligt.

För det första har vi två rivieror. En vid sjöarna i Tessin, en kring Genève-sjön. Där börjar säsongen redan vid påsk.

Elegant nattklubb hör till stadsbilden på de flesta håll. God mat och skön stämning kan Ni knappast undvika. Det är tätt mellan restauranger, barer och värdshus i Schweiz.

Unga träffar unga i Schweiz. Vi har sett till att de trivs. Ridning, segling, glada utflykter och fester. Och numera fler diskotek än vi lyckats räkna. I landet för unga från 70 till 7.

Bara under sommarsäsongen kan Ni vara med om jazzfestivaler i Bern och Montreux, segel- och ryttarveckor i Luzern, bilrallyn, motocross och slalomtävlingar. 8 internationella musikfestivaler. Faktum är att ett årsprogram över schweiziska attraktioner innehåller en bra bit över 1000 evenemang, från karnevaler till ballongtävlingar.

Bad bjuds det både i sjöar och swimmingpools. Och sol, som uppe i Alperna kan vara av tropisk kaliber.

Det är billigt att äta, dricka, bo och resa i Schweiz. För damer över 62 och herrar över 65 finns dessutom abonnemang som ger generösa rabatter på 1000 hotell. Och halva priset på alla tåg, bussar och båtar.

Vill Ni veta mer om hur man har tråkigt i Schweiz? Skriv till Schweiziska Turistbyrån, Kungsgatan 36, 11135 Stockholm. Eller ring 08/23 4100. Eller titta in. Vi har massor av förslag.

CARL AXEL UNGA MÄN

för ett djärvare mode

Moderriktig trench

Ung, bredspårig, mode-skön manchettertrench. 100% bomull. Dress-Bocaj har sytt den med paraplyveck, breda slag och hög rygglits. Tobak eller petrol. Prova!

285:-

Kungsgatan/Drottninggatan • Tel 22 42 20 • Skatthuset, Götgatan. Vällingby Centrum Tel 87 05 55 • Skärholmen Centrum Tel 710 00 75.